

TEMA #03

SKOLEN OG DEN UNGE

PÅ HORISONTEN KIGGER DE ALDRIG PÅ DERES SEKSUALPOLITIK – MEN DE BRUGER DEN HELE TIDEN

På bo- og uddannelsesinstitutionen Horisonten er det lige så naturligt at snakke om sex og kønsidentitet som rengøring og sengetider.

AF Laura Gundorff Boesen | FOTO Horisonten

PERSONALET FORSØGER AT SKABE AFSLAPPEDE OG TILLIDSFULDE RELATIONER TIL DE UNGE

PAW KOCH (TV).
SIMON NORMAND
WINKLER (TH)

Jovist, den står inde på Horisontens hjemmeside – instituttions seksualpolitik. Men den bliver aldrig taget frem og viftet med af skolens ansatte.

– Vores arbejde med seksualitet gennemsyrrer bare alt, hvad vi gør, siger Simon Normand Winkler. Han er pædagogisk vejleder og Horisontens STU-ansvarlige.

– Vi går ikke rundt med en bevidsthed om, at "nu skal vi lige huske at drysse lidt af seksualpolitikken ind i samtalen med de unge her". I stedet er vores seksualpolitik og snak om kønsidentitet lige så naturlig at gå ind i, som det er at tale med de unge om rengøring og sengetider.

Seksualpolihvadfornoget?

Måske er det første gang, du hører om begrebet seksualpolitik. Måske har man allerede vedtaget sådan én det sted, du arbejder, eller hvor dit barn er elev eller bor. En seksualpolitik kan udformes på mange forskellige måder. Men typisk er det et sæt regler eller dogmer, som personalet på en skole eller institution diskuterer og bliver enige om at vedtage i en bestemt ordlyd. Nogle steder involverer man også elever og forældre. Reglerne/dogmerne kan handle om, hvad der er social acceptabel seksuel adfærd blandt eleverne, hvordan personalet skal forholde sig, hvis der opstår forskellige grænseoverskridende situationer, og hvordan medarbejderne kan arbejde for at skabe en seksualvenlig kultur på skolen/institutionen, så eleverne får et trygt og naturligt forhold til deres egen og andres seksualitet, følelser og parforhold. En seksualpolitik kan også være med til at forebygge overgreb blandt de unge og give personalet en tryghed i at vide, at der er nogle retningslinjer at læne sig op ad i situationer eller samtaler, hvor de ellers ville komme til kort.

At forholde sig til de unges seksualitet er både vigtigt og en pligt

"Sex betragtes som en naturlig del af menneskelivet og ikke som noget

tabubelagt."/ "Det er op til personalet at arbejde på at sikre en åben dialog, skabe tydelige rammer og animere til en åben og empatisk tilgang til seksualitet."/ "Den unge kan udsmykke sit værelse helt efter egen smag og benytte porno osv, men fælles arealer tilskyndes at antage et mere neutralt udtryk, så ingen stødes."

Det er bare tre af de linjer, man finder i Horisontens seksualpolitik. En politik, der har lige så mange år på bagen som skolen selv, fortæller forstander Paw Koch, der var med til at grundlægge skolen i 2014:

– Vi havde nogle græsrodsforældre, der var med til at starte skolen, som mente, at det var vigtigt med en seksualpolitik. Nogle af forældrene havde oplevet nogle udfordringer på det område på de efterskoler, deres børn havde gået på, og derfor ønskede de klare rammer og regler på Horisonten, fortæller Paw.

Han oplever det som både vigtigt og en pligt som institution at forholde sig til seksualiteten hos de unge.

– Hvis man ikke forholder sig til det, får man nok en stiv kultur, hvor man ikke er naturlig. Og hvis man ikke er dét, mister man tilliden til de unge. Dét, at man for eksempel kan være plat eller tale om personlige ting og følelser med de unge, gør jo, at når man så står i en situation, der er svær for eleven, så er du tættere på personen relationelt. Og så synes jeg ikke, det kan være anderledes, end at man forholder sig til emnet, hvis man kigger på målet for sundhedsindsatsen på botilbud og specialtilbud, for déri er et krav om, at man arbejder med en sundhedsindsats, og seksualvejledning er en del af dén, siger Paw.

Sådan gør de i praksis

Simon Normand Winkler kunne aldrig finde på at sætte sig ned med en flok elever og proklamere, at "nu skal vi snakke om seksualitet."

– De fleste, der bor her, har papir på, at de har en form for indlæringsvanskeligheder. Så hvis jeg skaber et rum, der minder dem om skole, har jeg allerede mistet dem. Så lugter det også af krav sætning: →

SEKSUALVEJLEDERNE: DERFOR ER DET VIGTIGT FOR SKOLER OG INSTITUTIONER AT SÆTTE FOKUS PÅ SEKSUALITET

Marlene Qvist Simoni, seksualvejleder og formand for foreningen BHOV, et netværk for forældre til børn med særlige behov:

– Som professionel omkring mennesker med særlige behov vil seksualiteten være noget, man skal forholde sig til, da den er en del af det hele menneske. Børn og unge med særlige behov kan gå glip af vigtig viden og erfaring, hvis ikke man som professionel sætter fokus på emnet. Mange fagpersoner føler sig desværre ikke klædt på til denne del via deres uddannelse, hvilket er en stor udfordring. Det er meget vigtigt, at personalet sammen får skabt et seksualvenligt miljø, så alle føler sig trygge og klædt på til at varetage denne del.

Anne Svalgaard Pretzmann, seksualvejleder på Elmelund, en uddannelsesinstitution for unge med særlige behov:

– Mangel på viden om unge med særlige behov og seksualitet gør, at det er svært for skoler og institutioner at håndtere den unges seksualitet. Seksualundervisning er ikke obligatorisk i STU, som det er i en helt almindelig folkeskole. Samtidigt ved vi, at unge med handicap er i større risiko for at blive udsat for overgreb end andre unge. Det er på tide at gøre en indsats for at følge de unge på rette vej, bl.a. med en god og grundig seksualundervisning, der er målrettet denne målgruppe og deres behov, så de unge med særlige behov får mulighed for at lære, hvad det vil sige at have et sundt og godt kærlighedsliv.

”Hvad forventer læreren af mig nu?” Det skal være så uformelt og autentisk som muligt. For eksempel vækkede jeg en kvindelig beboer den anden dag. Hun kiggede på sin telefon, og så ser jeg, at der står et drengenavn. ”Ej, hvor fedt, hvem er det?” spørger jeg så. Så smiler hun, og så har jeg grebet den dér. Indgangsvinklen til at snakke seksualitet, følelser og kærester kan også opstå i mødet med to elever, der hænger ud ved én af vores bygninger, når vi ser film eller midt i frokostpausen, fortæller Simon.

En gang imellem arbejder skolen med strukturerede forløb om seksualitet, kønsidentitet og følelser. Men ofte sammensætter personalet også undervisning eller hold, hvor seksualitet umiddelbart er et usynligt element, men hvor det

i virkeligheden er det primære dannelsesmæssige fokus.

– Hvis vi nu skaber et fælles tredje, hvor vi istandsætter vores butikslokaler, så kan vi lave et hold med tre tøsere. Så tager de måske selv hul på snakken om kæresteforhold, mens de arbejder side om side. Så er det vigtige ikke, at de lærer at male eller renovere, men at vi får skabt et rum, hvor de kan tale om sådan nogle ting sammen med en anerkendende pædagog, fortæller Simon.

Også de ugentlige beboermøder i de unges fælles lejligheder er en mulighed for personalet for at snakke om, hvordan de unge opfører sig, hvis én eksempelvis har sin kæreste til at overnatte i weekenden, eller hvor meget eller lidt påklædt man går rundt blandt de andre.

Frirum

Som beskrevet flere gange i magasinet her, er grænsesætning én af de helt store udfordringer for unge med særlige behov. Simon tror på, at den afslappede og anerkendende kultur, naturlige tilgang til emnet seksualitet og ikke mindst relationen mellem personale og unge i dén forbindelse er givet godt ud.

– Jeg er ret sikker på, at vi har nemmere ved at tale med de unge om, hvor der går en grænse, eller hvis en ung er i tvivl, om en grænse er blevet overskredet, fordi vi bliver inviteret ind i den snak tidligere og bliver bedt om at guide. Generelt tror jeg bare, at folk, der kommer her, oplever et frirum, hvor man kan tale åbent med hinanden. ■

ELEVER: DET ER VIGTIGT MED ET SEKSUALVENLIGT MILJØ PÅ SKOLEN

CHLOÉ, 19 ÅR. HAR BOET PÅ HORISONTEN ET ÅR:

– Jeg sprang ud som transkønnet ved en morgensamling her på skolen. Det tog mange kræfter. Men folk tog imod det med åbne arme. De bakker op om det og er søde. De fleste er meget positive og spørger, hvad de skal kalde mig. Jeg bruger de voksne her til at snakke om viden, om processen for kønsskifte og om følelser. Efter jeg sprang ud, er der flere elever, der er kommet hen til mig og har talt med mig. Nogle har fortalt mig, at de er lesbiske. Og en dreng sagde, at han også følte, han var en pige.

Det er ikke første gang, jeg springer ud. Det gjorde jeg også det andet sted, jeg gik før. Men der troede de ikke på mig. ”Det er en lang proces, det kan du ikke klare,” sagde de. Jeg havde en yndlingspædagog dér, men hun blev min hadepædagog, fordi hun sagde, at vi ikke skulle købe pigetøj til mig. Men det skal jeg her. Vi skal ud at finde pigetøj, en bh og noget vat at putte i.

MALENE, 21 ÅR. HAR GÅET PÅ STU OG BOET PÅ HORISONTEN I TRE ÅR:

– Jeg har oplevet det som et frirum for de unge, at man bare er, som man er her. Det er super vigtigt. Så det er super rart. Seksualitet er jo en del af ens hverdag og liv. I nogle af vennegrupperne snakker vi meget om, hvordan vi er til daglig, både som kærester og personer. Måske tænker unge med særlige behov mere over det. Vi kan godt overtænke ting og måske føle mere. Jeg har altid fungeret bedst ved at skrive om ting. Det er sådan, jeg kan få ord og følelser ud. Så jeg skriver til min kontaktlærer. Og bagefter kan vi så tage hul på de ting ansigt til ansigt. Flere af mine venner her har også fået hjælp af de voksne til deres kæresteforhold. Mens jeg har gået her, er jeg også blevet klogere på mine egne grænser.